

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΕΣΕΩΝ

αριθμός απόφασης 1731/2022

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

.....

Συγκροτήθηκε από τη Δικαστή Στέλλα Δραγατσίκη, Πρωτοδίκη, η οποία ορίστηκε από την Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Πρωτοδικείου Αθηνών και τη Γραμματέα Παρασκευή Χριστοδούλου.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 3 Δεκεμβρίου 2021, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

της εκκαλούσας-εναγομένης: της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (ΟΤΕ), που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής (επί της Λεωφόρου Κηφισίας αριθ. 99) και εκπροσωπείται νόμιμα, με Α.Φ.Μ. 094019245, η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του Παναγιώτη Ηλιοπιερέα - Πιερράκου (ΑΜ ΔΣΑ 21847) δυνάμει δήλωσης κατ' άρθρο 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.,

των εφεσιβλήτων-εναγόντων: 1. [REDACTED]

2. [REDACTED]

[REDACTED] οι οποίοι παραστάθηκαν διά της πληρεξουσίας δικηγόρου Δήμητρας Κουφογιάννη, δυνάμει δήλωσης κατ' άρθρο 242 παρ 2 ΚΠολΔ.

Οι ενάγοντες ζήτησαν να γίνει δεκτή η από 09-12-2016 αγωγή τους, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 3912/420/15-12-2016.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την υπ' αριθ. 166/2018 οριστική απόφασή του, δέχθηκε εν μέρει την αγωγή.

Ήδη η εναγομένη, με την από 03-01-2019 έφεσή της, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 88/2/09.01.2019 και στη γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού με αριθμό 19347/1129/27-02-2019, προσδιορίστηκε να συζητηθεί κατά τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας απόφασης και γράφτηκε στο πινάκιο, προσβάλλει την ανωτέρω απόφαση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων, κατόπιν μονομερών δηλώσεων τους κατ' άρθρο 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο, αλλά προκατέθεσαν προτάσεις ζήτησαν δε να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στις προτάσεις που κατέθεσαν.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

Η υπό κρίση από 03-01-2019 έφεση της εκκαλούσας, η οποία κατατέθηκε στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου με αριθμό 88/2/09-01-2019 και στη γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού με αριθμό 19347/1129/27-02-2019, κατά της υπ' αριθ. 166/2018 οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, το οποίο δίκασε αντιμωλία των διαδίκων κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών (εργατικών) διαφορών, εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, το οποίο είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο (άρθρο 17Α του Κ.Πολ.Δ.) και έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις από τον ηττηθέντα διάδικο και είναι εμπρόθεσμη, καθότι από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα δεν προκύπτει επίδοση της προσβαλλομένης απόφασης, την οποία, άλλωστε, δεν επικαλούνται οι διάδικοι, περαιτέρω δε η έφεση ασκήθηκε με την κατάθεση του πρωτοτύπου της στη γραμματεία του εκδώσαντος την εκκαλουμένη απόφαση Δικαστηρίου στις 09-01-2019, δηλαδή εντός της καταχρηστικής προθεσμίας από τη δημοσίευση της απόφασης που περάτωσε την πρωτοβάθμια δίκη (ημερομηνία δημοσίευσης: 16-07-2018, άρθρα 495 παρ. 1, 498, 499, 500, 511, 513 παρ. 1β, 516 παρ. 1, 517 εδ. α, 518 παρ. 2, 520 παρ. 1 και 532

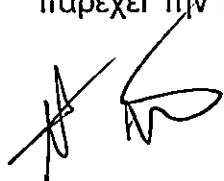
ΚΠολΔ.). Επομένως η έφεση πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της κατά την ίδια ως άνω ειδική διαδικασία (άρθρα 532 και 533 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ.).

Με το άρθρο 1 παρ. 1, 2 του π.δ. 398/1994 (με το οποίο μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η οδηγία 90/270/ΕΟΚ που αποτελεί την πέμπτη ειδική Οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παρ. 1 της Οδηγίας – Πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ) ορίζεται ότι το διάταγμα αυτό καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 του π.δ. και ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, στον οποίο κατατάσσονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά. Στο άρθρο 2 του ανωτέρω π.δ. ορίζεται ως οθόνη οπτικής απεικόνισης κάθε αλφαριθμητική ή γραφική οθόνη, που αποτελεί τμήμα εξοπλισμού επεξεργασίας, αναπαραγωγής ή οπτικής παρουσίασης στοιχείων ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο, ενώ ως θέση εργασίας νοείται το σύνολο του εξοπλισμού, που περιλαμβάνει οθόνη οπτικής απεικόνισης εφοδιασμένο, ενδεχομένως, με πληκτρολόγιο ή άλλη διάταξη εισόδου δεδομένων ή και με λογισμικό που καθορίζει τη διασύνδεση χρήστη-συσκευής, με προαιρετικά εξαρτήματα, με περιφερειακά περιλαμβανομένων και μονάδας δισκετών, τηλεφώνου, ταλαντωτή/αποταλαντωτή, εκτυπωτή, αναλογίου για έγγραφα, καθίσματος και τραπεζίου εργασίας ή άλλης επιφάνειας εργασίας, καθώς και το άμεσο περιβάλλον εργασίας, ενώ ως εργαζόμενος θεωρείται κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, ο οποίος χρησιμοποιεί τακτικά και κατά ένα μη αμελητέο τμήμα της κανονικής του, εργασίας, οθόνη οπτικής απεικόνισης. Κατά δε το άρθρο 3 «1. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης του εργοδότη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, να έχει στη διάθεσή του, μία γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης προβαίνει σε ανάλυση των θέσεων εργασίας με σκοπό την αξιολόγηση των συνθηκών ασφαλείας και υγείας που παρουσιάζουν για τους εργαζομένους

του, ιδίως σε ό,τι αφορά τους ενεχόμενους κινδύνους για την όραση, τα σωματικά προβλήματα και την σωματική καταπόνηση των εργαζομένων λαμβάνοντας υπόψη και τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στο παράρτημα II του άρθρου 11 ... 2. Οι εργοδότες οφείλουν να λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για τη θεραπεία των κινδύνων, που διαπιστώνονται με βάση την εκτίμηση της παρ. 1, λαμβάνοντας υπόψη τις σωρευτικές επιπτώσεις και το συνδυασμό των διαπιστούμενων κινδύνων...», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8 «1. Ο εργοδότης υποχρεούται να σχεδιάζει τη δραστηριότητα του εργαζομένου κατά τρόπον ώστε η καθημερινή εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης να διακόπτεται περιοδικά με διαλείμματα ή αλλαγές δραστηριότητας, που θα περιορίζουν το φόρτο εργασίας στην οθόνη οπτικής απεικόνισης σύμφωνα με το παράρτημα I του άρθρου 11. 2. Ο εργοδότης διαβουλεύεται με τους εργαζομένους ή και τους εκπροσώπους τους για το σχεδιασμό και την οργάνωση της εργασίας με σκοπό την ικανοποίηση των απαιτήσεων της παρ. 1 σύμφωνα και με το παράρτημα 1 του άρθρου 11». Τέλος, το άρθρο 9 ορίζει ότι: «Στο πλαίσιο της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων ή και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους αναφορικά με τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 11 παράρτημα I «4.1. Εφόσον δεν είναι εφικτό να οργανώνεται η εργασία με τέτοιο τρόπο ώστε φυσιολογικά να μπορεί ο εργαζόμενος να την εναλλάσσει με άλλες μορφές εργασίας, είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο διαλείμματα εργασίας ανά δίωρο, ανάλογα με το είδος της εργασίας. Σε καμία περίπτωση τα διαλείμματα αυτά δεν πρέπει να συσσωρεύονται. 4.2. Ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης (είτε για διάλειμμα εργασίας είτε για αλλαγή δραστηριότητας) μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο». Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται σαφώς ότι με αυτές προβλέπεται ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης η διακοπή της εργασίας αυτής, είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζόμενου και μάλιστα κατά κύριο λόγο και πρωταρχικά, είτε εναλλακτικά, εφόσον δηλαδή δεν είναι εφικτή η αλλαγή αυτή με διαλείμματα, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος

απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο. Ειδικότερα, τα προβλεπόμενα ως άνω διαλείμματα διαφέρουν κατά τη φύση και το σκοπό τους από την ανά δίμηνο ημερήσια άδεια που προβλέπουν οι Ε.Σ.Σ.Ε. κι επομένως δεν έχουν σχέση με αυτήν, η διαφοροποίηση δε αυτή προκύπτει και από το γεγονός ότι αποκλείεται ρητά η συσσώρευση των διαλειμμάτων αυτών, ήτοι απαγορεύεται ο συνυπολογισμός τους, ώστε να αποτελέσουν χρονικά ημερήσια άδεια. Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας όλων αδιακρίτως των εργαζομένων με οθόνες οπτικής απεικόνισης και προς αντιμετώπιση ειδικά των κινδύνων από την εργασία μπροστά σε τέτοιες οθόνες προβλέπεται μόνον είτε η αλλαγή δραστηριότητας (εργασία εκτός οθόνης) είτε η διακοπή της εργασίας αυτής με διαλείμματα και όχι η χορήγηση άδειας μίας ημέρας (με αποδοχές) ανά δίμηνο. Και τούτο διότι το μέτρο αυτό και μόνο θεσπίζεται με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994 για την εφαρμογή των αντίστοιχων ρυθμίσεων της Οδηγίας 90/270/ΕΟΚ, που αποτελεί την 5η ειδική Οδηγία της Οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, η οποία συνιστά γενική Οδηγία - Πλαίσιο, ώστε ούτε από τις διατάξεις της τελευταίας και του π.δ.17/1996 που τη μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη μπορεί να συναχθεί η καθιέρωση τέτοιας άδειας, αφού οι σχετικές προβλέψεις και ρυθμίσεις αυτής ως Οδηγίας - Πλαισίου εξειδικεύθηκαν και περιορίστηκαν στην καθιέρωση υποχρέωσης αλλαγής δραστηριότητας ή της διακοπής της εργασίας με ολιγόλεπτα διαλείμματα κατά τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας, η δε προβλεπόμενη από τον όρο 27 της από 7-3-1990 Ε.Σ.Σ.Ε., που καταρτίστηκε μεταξύ Ο.Τ.Ε. και ΟΜ.Ε-Ο.Τ.Ε., χορήγηση της μίας ημέρας άδειας ανά δίμηνο στους εργαζόμενους σε οθόνες οπτικής καταγραφής (απεικόνισης) αποτελεί πρόσθετη παροχή του εσωτερικού δικαίου που αφορά ειδική κατηγορία εργαζομένων με συγκεκριμένες συνθήκες απασχόλησης. Και ναι μεν σύμφωνα με την υπ' αριθ. 43/332/30-4-1990 ειδική εγκύκλιο του Τομέα Γεν. Εργ. Θεμάτων της εκκαλούσας η άδεια αυτή χορηγήθηκε αρχικά μόνο στο προσωπικό του μηχανογραφικού της κέντρου και στη συνέχεια, σύμφωνα με τον όρο 28 της από 10-5-1996 Ε.Σ.Σ.Ε., επεκτάθηκε η χορήγησή της στους εργαζόμενους στα Υπεραστικά Κέντρα, Βλαβοληπτικά Κέντρα και Κέντρα

Εξυπηρέτησης του Πολίτη (τα οποία απέκτησαν μηχανογραφική υποστήριξη το έτος 1996), όμως ο ως άνω όρος 27, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του π.δ.398/1994, δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ή διευκρίνισης ότι τόσο η ως άνω ημερήσια άδεια, όσο και τα επίμαχα διαλείμματα πρέπει να δίνονται σε όλους τους εργαζόμενους που απασχολούνται μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής κατά το μισό τουλάχιστον του ωραρίου εργασίας τους ανεξάρτητα από την απάντηση της Δ/σης Συνθηκών Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας με το υπ' αριθ. 130393/31-5-1990 έγγραφο της προς τον Τομέα Γεν. Εργατικών Θεμάτων της εκκαλούσας που αναφέρεται στην εφαρμογή της υπ' αριθ. 130558/12-6-1989 Κ.Υ.Α. στα μηχανογραφικά κέντρα του Δημοσίου. Επομένως, με βάση τις παραπάνω διατάξεις του π.δ.398/1994, οι οποίες εφαρμόζονται χωρίς να χρειάζεται υπογραφή σχετικής Ε.Σ.Σ.Ε. και ανεξάρτητα από άλλες τυχόν ευνοϊκές για τους εργαζόμενους ρυθμίσεις, κάθε επιχείρηση οφείλει να εξασφαλίζει τη διακοπή της εργασίας μπροστά από οθόνες οπτικής απεικόνισης, πρωταρχικά με την αλλαγή αυτής ανά χρονικά διαστήματα και δευτερευόντως με διαλείμματα μέγιστης διάρκειας έως και 15 λεπτών ανά δίωρο προς ανάκτηση των σωματικών και πνευματικών τους δυνάμεων (Α.Π.1598/2012 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ, Πολ.Πρ.Αθ.1550/2020, Πολ.Πρ.Αθ.942/2020, Μον.Πρ.Αθ.10062/2020, Μον.Πρ.Αθ.8067/2020, Μον.Πρ.Αθ.8050/2020, Μον.Πρ.Αθ.6853/2020 αδημοσίευτες στο νομικό τύπο). Περαιτέρω, εφόσον δεν έχουν καθορισθεί οι «τεχνικές λεπτομέρειες χορήγησης του διαλείμματος αυτού και η διάρκειά του» με σχετική συλλογική ρύθμιση και δοθέντος ότι με το π.δ.398/1994, το οποίο τυγχάνει εφαρμοστέο στους εργαζομένους του Ο.Τ.Ε., έχει καθορισθεί ως ανώτερο όριο το δεκαπεντάλεπτο ανά δίωρο, το χρονικό αυτό διάστημα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό των όποιων μισθολογικών απαιτήσεων των εργαζομένων, με βάση την αρχή της εύνοιας υπέρ των εργαζομένων που διαπνέει το εργατικό δίκαιο. Το ανωτέρω δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα είναι αμειβόμενο, όπως η υποχρέωση καταβολής της αμοιβής αυτής προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 648, 649, 653 και 659 του Α.Κ., σύμφωνα με τις οποίες ο εργοδότης έχει υποχρέωση να καταβάλει στον εργαζόμενο τον συμφωνημένο ή συνηθισμένο μισθό, εφόσον ο εργαζόμενος παρέχει την εργασία του στον εργοδότη κατά τα ανωτέρω δεκαπεντάλεπτα

μέσα στο νόμιμο ωράριο, με την αντίστοιχη ωφέλεια αυτού, ενώ, σύμφωνα με το νόμο, θα έπρεπε να αναπαύεται, παρέχοντας επομένως εργασία επιπλέον της από το νόμο προβλεπομένης (Α.Π.1598/2012 ό.π.). Εξάλλου, για την ανωτέρω εργασία τους οι εργαζόμενοι στον Ο.Τ.Ε. μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης δικαιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 11 του Γενικού Κανονισμού Προσωπικού της εναγομένης και το άρθρο 1 παρ. 1 του ν.435/1976, υπερωριακή αμοιβή, συνιστάμενη στο ωρομίσθιό τους προσαυξημένο, καθόσον τα με βάση τον Ειδικό Κανονισμό Ωρών Εργασίας Προσωπικού της εναγομένης καθοριζόμενα με αποφάσεις ευνοϊκότερα χρονικά όρια εργασίας δεν συνιστούν νόμιμα ανώτατα χρονικά όρια εργασίας, ώστε η πέρα από αυτά εργασία να είναι παράνομη και υπερωριακή, αλλά αποτελούν (εφόσον έγιναν αποδεκτά από το προσωπικό, έστω και σιωπηρώς με την εφαρμογή τους) συμβατικά χρονικά ωράρια, τα οποία ισχύουν, εφόσον δεν καταργηθούν από τη Διοίκηση της εκκαλούσας, κατά το ρητώς επιφυλαχθέν σε αυτή με τον ανωτέρω Κανονισμό δικαίωμα (Α.Π.837/2012 αδημοσίευτη στο νομικό τύπο).

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 111 παρ. 2, 118 αριθ. 4 και 216 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων, τα οποία θεμελιώνουν κατά νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκηση αυτής από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και ορισμένο αίτημα. Η έκθεση δε στο δικόγραφο της αγωγής των πραγματικών περιστατικών, τα οποία πρέπει να είναι όσα είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται και τα οποία πρέπει να αναφέρονται με τέτοια σαφήνεια, ώστε να εξατομικεύουν την επίδικη έννομη σχέση και να μην καταλείπεται αμφιβολία περί της αξίωσης, η οποία απορρέει από αυτά, είναι απαραίτητη, για να υπάρχει η δυνατότητα, το μεν δικαστήριο να κρίνει τη νομική βασιμότητα της αγωγής και να διατάξει τις δέουσες αποδείξεις, ο δε εναγόμενος να μπορεί να αμυνθεί κατά της αγωγικής αξίωσης, που θεμελιώνεται επ' αυτών με ανταπόδειξη ή ένσταση. Η έλλειψη ή η ανεπάρκεια ή η ασαφής αναφορά κάποιου από τα γεγονότα αυτά συνιστά έλλειψη προδικασίας και καθιστά την αγωγή αόριστη και συνεπώς απαράδεκτη. Η αοριστία δε αυτή ερευνάται και αυτεπαγγέλτως (Α.Π.250/2011

Ε.Εμπ.Δ.2011.591) και δεν μπορεί να θεραπευθεί ούτε με τις προτάσεις, ούτε με παραπομπή στο περιεχόμενο άλλου εγγράφου, ούτε με την εκτίμηση των αποδείξεων (Α.Π.49/2011 Ελλ.Δνη 2011.1594), γιατί αντίκειται στις για την προδικασία διατάξεις του άρθρου 111 του Κ.Πολ.Δ., των οποίων η τήρηση ερευνάται επίσης αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Επιπλέον, σε συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων με εκείνες των άρθρων 648 επ. του Κ.Πολ.Δ., ο εργαζόμενος, στην αγωγή του, με την οποία ζητεί διαφορές δεδουλευμένων αποδοχών ή άλλα οφειλόμενα από την εργασιακή σύμβαση, πρέπει, για το ορισμένο αυτής, να εκθέτει το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης, το συμφωνημένο ή νόμιμο μισθό, το είδος της παρασχεθείσας εργασίας, τους όρους παροχής και το χρόνο για τον οποίο οφείλονται (Α.Π.1686/2007 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ, Εφ.Λαμ.22/2011 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Για το ορισμένο της αγωγής δεν είναι αναγκαίο να αναφέρονται επιπλέον πραγματικά περιστατικά σχετικά με την απασχόληση του ενάγοντος, τα οποία αποτελούν αντικείμενο της αποδεικτικής διαδικασίας (Μον.Πρ.Αθ.565/2019 αδημοσίευτη στο νομικό τύπο).

Οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι, με την από 09-12-2016 και με αριθμό κατάθεσης 3912/420/15.12.2016 αγωγή τους ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, επικαλέστηκαν ότι προσελήφθησαν από την εναγομένη το έτος 1991 και 1981 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ως υπάλληλοί της μέχρι 31.12.2013, οπότε και απολύθηκαν. Ότι κατά το χρονικά αυτά διαστήματα, όπως αναφέρονται στην αγωγή, απασχολήθηκαν αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης ως διοικητική υπάλληλος στη γραμματειακή υποστήριξη του Τεχνικού Τμήματος Μαγνησίας η πρώτη και ως ταμίας στο ΤΕΚ Βόλου ο δεύτερος διεκπεραιώνοντας τα ανατιθέμενα καθήκοντά τους επί επτά ώρες και σαράντα λεπτά ημερησίως, ενώ η εναγομένη δεν τους χορηγούσε τα προβλεπόμενα από την ειδικότητά τους τρία δεκαπεντάλεπτα ενδιάμεσης ανάπαυσης ημερησίως. Ότι απασχολήθηκαν σαράντα πέντε (45) λεπτά ημερησίως πέραν του νομίμου ωραρίου εργασίας τους από 01.01.2012 μέχρι 31.12.2013 η πρώτη και από 01.01.2011 μέχρι 31.12.2013 ο δεύτερος, δηλαδή πραγματοποίησαν εκατόν ογδόντα μία (181) ώρες υπερωριακής

εργασίας για έκαστο από τα έτη 2012 και 2013 και επιπλέον για το έτος 2011 ο δεύτερο, αφού ο ένας μήνας καλύπτεται από την κανονική τους άδεια, για τις οποίες έπρεπε η εναγομένη να τους καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα το ποσό των 10.841,13 ευρώ και στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 15.083,45 ευρώ νομιμοτόκως από το τέλος του έτους που καθένα επιμέρους κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την πλήρη εξόφληση. Με βάση το ιστορικό αυτό οι ενάγοντες ζητούσαν να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλει στην πρώτη το ποσό των 10534 ευρώ και στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 16.301 ευρώ κατά την κύρια βάση της αγωγής από τη σύμβαση εργασίας, άλλως κατά τις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 1 εδ. β του Συντάγματος και 288 του Α.Κ., άλλως κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του έτους που κάθε επιμέρους κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την πλήρη εξόφληση, να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδά τους σε βάρος της εναγομένης. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφαση έκανε δεκτή την κύρια βάση της αγωγής μη εξετάζοντας την επικουρικώς ασκηθείσα περί παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων, ενώ συνάμα έκρινε ότι η επικουρική βάση της αγωγής του αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι μη νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί. Επομένως γενομένης δεκτής της αγωγής ως παραδεκτής και νόμιμης ως προς την κύρια βάση της από τη σύμβαση εργασίας, έκανε αυτή εν μέρει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, υποχρέωσε την εναγομένη να καταβάλει στην πρώτη των εναγόντων το ποσό των επτά χιλιάδων εκατόν τριάντα ένα ευρώ και σαράντα λεπτών (7131,40 ευρώ) και στον δεύτερο ενάγοντα το ποσό των εννέα χιλιάδων εννιακοσίων σαράντα δύο ευρώ και τριάντα τριών λεπτών του ευρώ (6.253,28 ευρώ) με το νόμιμο τόκο από το τέλος του έτους που κάθε κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, απέρριψε το αίτημα της προσωρινής εκτελεστότητας και επέβαλε σε βάρος της εναγομένης τη δικαστική δαπάνη των εναγόντων, την οποία όρισε στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται η εναγομένη και ήδη εκκαλούσα με την κρινόμενη έφεση, για τους αναφερόμενους σε αυτή λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία

και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή των αντιδίκων της.

Στην προκειμένη περίπτωση η εκκαλούσα ισχυρίζεται, με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου έφεσης, ότι η αγωγή είναι απορριπτέα ως αόριστη, πλην, όμως, ο λόγος αυτός τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος κατ' ουσίαν, δεδομένου ότι στην ένδικη αγωγή περιέχονται όλα τα αναγκαία στοιχεία κατά τις παραπάνω διατάξεις, τα οποία είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται με την αγωγή, και ειδικότερα ο χρόνος κατάρτισης της σύμβασης, ο συμφωνημένος μισθός, το είδος της παρασχεθείσας εργασίας και ο χρόνος για τον οποίο οφείλεται στους ενάγοντες αμοιβή λόγω της εργασίας τους, χωρίς να πρέπει να αναφέρονται σε αυτή (την αγωγή) για το ορισμένο της, εάν, πότε και πώς οι ενάγοντες ή το σωματείο τους διαμαρτυρήθηκαν για τη μη χορήγηση των δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων ανά δίωρο απασχόλησης, εάν οι ενάγοντες προσέφυγαν για το λόγο αυτό στην Επιθεώρηση Εργασίας, για να διαπιστωθούν οι συνθήκες και ο τρόπος εργασίας τους, ώστε εάν συντρέχει λόγος να γίνουν στη συνέχεια οι σχετικές υποδείξεις στην εναγομένη σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων, εάν έγιναν διαβουλεύσεις μεταξύ της εναγομένης και των εκπροσώπων των εργαζομένων για τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του π.δ.398/1994, πότε και με ποιο αποτέλεσμα και γιατί με τις Ε.Σ.Σ.Ε. των ετών 1996 και 1999, που συνομολογήθηκαν με την Ομοσπονδία Εργαζομένων-ΟΤΕ, δεν προβλέφθηκε το δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα, που ήδη προβλεπόταν από το π.δ.398/1994, ενώ επεκτάθηκε ο κύκλος των δικαιουμένων στη σχετική άδεια, αφού, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της παρούσας απόφασης, η ένδικη αξίωση απορρέει απευθείας από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994, χωρίς να εξαρτάται από καμία περαιτέρω προϋπόθεση. Ο ισχυρισμός δε της εκκαλούσας περί αοριστίας κατά το μέρος που αφορά τα άρθρα 22 παρ. 1 εδ. β και 4 παρ. 1 του Συντάγματος ουδεμία έννομη επιρροή ασκεί στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλουμένη απόφασή του, δέχθηκε την αγωγή κατά την κύρια βάση της από τη σύμβαση εργασίας μη εξετάζοντας την επικουρικά προταθείσα βάση της παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Επομένως, ορθά το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε την αγωγή πλήρως ορισμένη και απέρριψε ως αβάσιμους όλους τους περί αντιθέτου ισχυρισμούς της εναγομένης – εκκαλούσας.

Η εκκαλούσα ισχυρίζεται, με τον δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου έφεσης, ότι η εκκαλουμένη ερμήνευσε εσφαλμένα το ΠΔ 398/1994 μη θέτοντας ως προϋπόθεση για την εφαρμογή των ρυθμίσεών του, στους ενάγοντες, την υποβολή εκ μέρους της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων περί αιτήματος για διαβουλεύσεις, προκειμένου να σχεδιαστεί και να οργανωθεί η εργασία στο πλαίσιο του άρθρου 9 του ΠΔ 398/1994. Ωστόσο, οι απασχολούμενοι κατά πλήρες ωράριο μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ως υποστηρίζουν ότι διέτελεσαν οι ενάγοντες, δικαιούνται να λάβουν ένα δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα ανά δίωρο, εφόσον δεν έχουν τη δυνατότητα να εναλλάσσουν την εργασία τους αυτή με άλλες μορφές εργασίας. Το ανώτερο μέτρο των δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων ανά δίωρο προβλέπεται ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας όλων αδιακρίτως των εργαζομένων μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης και εφαρμόζεται σε κάθε επιχείρηση, στο πλαίσιο των ελάχιστων προδιαγραφών που οφείλει αυτή να τηρεί για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, εφόσον δεν έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίζει την κατά διαστήματα διακοπή της εργασίας τους αυτής και την απασχόλησή τους σε άλλη μορφή εργασίας. Ως εκ τούτου η εκκαλούσα – εναγομένη όφειλε, στο πλαίσιο του διευθυντικού της δικαιώματος, να διαβουλευθεί με τους εργαζομένους ή τους νόμιμους εκπροσώπους αυτών και σε κάθε περίπτωση να σχεδιάσει και οργανώσει η ίδια την εργασία τους κατά τέτοιο τρόπο, ακόμη και αν δεν είχαν προηγηθεί διαβουλεύσεις για να καθοριστούν οι τεχνικές λεπτομέρειες χορήγησης του διαλείμματος αυτού, ώστε να εξασφαλίζεται στις ενάγουσες η ασφάλεια και η υγεία τους. Συνεπώς κρίνεται απορριπτέος ως μη νόμιμος ο λόγος αυτός της έφεσης.

Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου έφεσης η εναγομένη – εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι το π.δ.398/1994 με τις εκφράσεις «είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο» και «τα διαλείμματα μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο» δεν συνιστά, άνευ άλλου τινός, υποχρέωση του εργοδότη ούτε προς την παροχή καθ' εαυτή (ως διάλειμμα), ούτε ως προς τη διάρκεια

αυτής (έως 15 λεπτά και όχι 15 λεπτά) αλλά απλή υπόδειξη προς αυτόν, με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του για το υπόψη ζήτημα, οι οποίες προϋποθέσεις είναι πρόδηλο ότι δεν πληρούνται, ότι δεν εξηγείται κατ' άλλον τρόπο το γεγονός ότι η Ομοσπονδία των Εργαζομένων ΟΤΕ δεν έχει θέσει μέχρι σήμερα προς διαπραγμάτευση με αυτήν (την εκκαλούσα) τέτοιο, μείζονος σημασίας για την υγεία και την ασφάλεια του προσωπικού του ΟΤΕ, ζήτημα, ότι υποχρέωση αυτής για τη χορήγηση των δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων θα μπορούσε να προκύψει μόνο από συλλογική σύμβαση εργασίας, τηρουμένων των νομίμων προϋποθέσεων και ότι συνεπώς δεν υπάρχουν αχώγιμες αξιώσεις σε βάρος της. Ότι, ειδικότερα με τον ως άνω λόγο έφεσης ισχυρίζονται ότι τα ανωτέρω έχει δεχθεί και η ΟΛΑΠ 31/2009, σύμφωνα με την οποία "η πρόβλεψη αυτή της οδηγίας δεν αφορά σε ημερήσια άδεια ..., αλλά σε ολιγόλεπτες ενδιάμεσες διακοπές της ημερήσιας εργασίας, ποι οποίες μάλιστα προβλέπονται εναλλακτικά, μπορούν δηλαδή να υποκαθίστανται από αντίστοιχες ενδιάμεσες αλλαγές της δραστηριότητας του εργαζομένου σε άλλες εκτός οθόνης εργασίες", ότι δηλαδή από τις διατάξεις του ΠΔ 398/1994 και της Κοινοτικής Οδηγίας με αριθμό 90/270 ΕΟΚ που μεταφέρθηκε με αυτό στην εσωτερική έννομη τάξη, συνάγεται σαφώς ότι με αυτές προβλέπεται για όλους ανεξαιρέτως τους εργαζομένους μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά τη συγκεκριμένη εργασία, η διακοπή της εργασίας αυτής είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζομένου είτε με διαλείμματα, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο. Ωστόσο, οι λόγοι αυτοί της έφεσης είναι αβάσιμοι κατ' ουσίαν και πρέπει να απορριφθούν, γιατί σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της παρούσας απόφασης η ένδικη αξίωση των εναγουσών για καταβολή αμοιβής λόγω της παροχής εργασίας μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης κατά τα τρία δεκαπεντάλεπτα κατά τα οποία θα έπρεπε ή να αλλάζει δραστηριότητα (εργασία εκτός οθόνης) ή να κάνει διάλειμμα απορρέει απευθείας από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ.398/1994, χωρίς να εξαρτάται από καμία περαιτέρω προϋπόθεση.

Από την εκτίμηση των υπ' αριθ. 67/24.01.2018, 70/24.01.2018 και 142/14.02.2018 και 143/14.02.2018 ενόρκων βεβαιώσεων ενώπιον του Ειρηνοδίκη Βόλου των μαρτύρων των εναγόντων και της εναγομένης που οι εφεσίβλητοι και η εκκαλούσα επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα και οι οποίες ελήφθησαν μετά από εμπρόθεσμη και νόμιμη κλήτευση των αντιδίκων πριν από είκοσι τέσσερις (24) τουλάχιστον ώρες, όπως προκύπτει από τις υπ' αριθ. 2773Ε/18.01.2018 και 2756Θ'/09.02.2018 εκθέσεις επίδοσης των δικαστικών επιμελητών στο Πρωτοδικείο Αθηνών Ελένης Καπότου και Παναγιώτη Κουτσιβίτη αντίστοιχα (άρθρο 671 παρ. 1 εδ. δ του Κ.Πολ.Δ., όπως ίσχυε πριν από την έμμεση κατάργησή του με το άρθρο 1 άρθρο τέταρτο του ν.4335/2015), καθώς και όλων των εγγράφων που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν νόμιμα, τα οποία λαμβάνονται υπόψη είτε προς άμεση απόδειξη είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες προσελήφθησαν από την εναγομένη και ήδη εκκαλούσα τα έτη 1991 και 1981 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, ως υπάλληλοι αυτής μέχρι την 31.12.2013. Κατά την χρονική περίοδο από 01.01.2012 έως 31.12.2013 η πρώτη των εναγόντων εργάστηκε ως μοναδική υπάλληλος γραμειακής υποστήριξης με διοικητικά καθήκοντα στο Τεχνικό Τμήμα Μαγνησίας, χρησιμοποιούσε δε για να εργαστεί τα πληροφορικά προγράμματα Αθηνά, ERP και ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Κύριο έργο της ήταν η ηλεκτρονική αποτύπωση του οικονομικού έργου του Τμήματος που συνίστατο στο λογιστικό κλείσιμο στο τέλος κάθε ημερολογιακού μήνα το οποίο και πραγματοποιούσε με τη λογιστική εφαρμογή του ERP. Επιπλέον, στις αρμοδιότητες της περιλαμβάνονταν η μισθοδοσία του προσωπικού που λάμβανε χώρα με την εφαρμογή ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, ενώ παράλληλα υπήρξε καταχωρήτρια στο σύστημα ΑΘΗΝΑ με τις πάσης φύσεως απουσίες (κανονικές άδειες, ειδικές άδειες, ασθενείς, απεργίες). Συνάμα τροφοδοτούσε τα συνεργαζόμενα τμήματα της έδρας του Τηλεπικοινωνιακού Διαμερίσματος που είχε έδρα στη Λάρισα με δεδομένα μέσω του υποσυστήματος PORTAL για να λαμβάνουν χώρα οι εκεί καταχωρήσεις. Επίσης μέσω του υπολογιστή της παρακολουθούσε τις μισθώσεις ακινήτων του Τ.Τ. Μαγνησίας, συνέτασσε στατιστικούς πίνακες, συμπλήρωνε συμφωνητικά μίσθωσης και τα απέστειλε

ηλεκτρονικά στην έδρα του Τηλεπικοινωνιακού Διαμερίσματος στη Λάρισα. Ακολούθως παρακολουθούσε ηλεκτρονικά και απέστειλε πίνακες για προμήθειες υλικού (φαρμακείου και γραφικής ύλης του ΤΤΜαγνησίας και των υπαγόμενων τεχνικών υπηρεσιών). Επίσης συμπλήρωνε και απέστειλε ηλεκτρονικά πίνακες ιματισμού για το τεχνικό προσωπικό και το προσωπικό καθαριότητας, καθώς και στατιστικούς πίνακες αιμοδοσίας, λογαριασμού νεότητας, φύλαξης και φιλοξενίας τέκνων, υπαλλήλων ΟΤΕ σε βρεφονηπιακούς σταθμούς. Συνέτασσε για λογαριασμό του ΤΤΜαγνησίας οικονομικές αποφάσεις ανάληψης δαπανών βάσει εγκεκριμένου προϋπολογισμού, αποφάσεις απόσπασης, μετάθεσης του τεχνικού προσωπικού και αντίστοιχους πίνακες και προωθούσε ηλεκτρονικά στην έδρα του Τηλεπικοινωνιακού διαμερίσματος για περαιτέρω ενέργειες. Παρακολουθούσε ηλεκτρονικά τις συνεργασίες με τα ξενοδοχεία του Νομού Μαγνησίας, συνέτασσε τις σχετικές επιστολές και τις προωθούσε αρμοδίως. Τέλος προέβαινε σε τηλεφωνική κράτηση για τις διανυκτερεύσεις του Τεχνικού Προσωπικού στα κατά τόπους ξενοδοχεία όταν μετακινούνταν εκτός έδρας κατά την άσκηση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων. Ως εκ της φύσεως των άνω καθηκόντων και δεδομένου ότι όλα τα αρχεία του ΟΤΕ είναι μηχανογραφημένα, δεν ήταν δυνατό να γίνουν με κανέναν άλλο τρόπο, παρά μόνο ψηφιακά μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή δηλαδή μπροστά σε οθόνη. Ο δε ισχυρισμός της εκκαλούσας ότι η εφεσίβλητη απασχολούνταν ως επί το πλείστον με εργασίες που δεν απαιτούσαν την χρήση υπολογιστή, όπως ο έλεγχος της νομιμότητας των παραστατικών, αλλά και ο διαχειριστικός έλεγχος των πάσης φύσεως οικονομικών δραστηριοτήτων των υπηρεσιακών λειτουργιών δικαιοδοσίας του διαμερίσματος, όπως έλεγχος τιμολογίων, υπογραφή επιταγών και έλεγχος και υπογραφή καθολικών και ισοζυγίων και λοιπών οικονομικών καταστάσεων κατά το διάστημα από 01.01.2012 έως 18.03.2012, οι καθημερινές συναντήσεις με τον Προϊστάμενο, παραλαβή έγγραφων αιτημάτων από λοιπές υπηρεσίες από κεντρική συσκευή fax, συγκέντρωση δικαιολογητικών για συμβάσεις ασκουμένων, μέριμνα για διανομή ιματισμού, παραλαβή παραγγελιών από τους Προμηθευτές του ΟΤΕ, έρευνα αγοράς για μικρές προμήθειες, διατήρηση πρωτοκόλλου αλληλογραφίας δεν μπορεί να οδηγήσει το Δικαστήριο σε ασφαλές

συμπέρασμα ότι η εφεσίβλητη περιστασιακά και μόνο χρησιμοποιούσε τον υπολογιστή, ενώ γι' όλες τις ανωτέρω εργασίες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή διέκοπτε τουλάχιστον 5-10 φορές τις λοιπές εργασίες της, τις οποίες πράγματι εκτελούσε με την χρήση του και δη τη σύνταξη εγγράφων word / excel για τρέχοντα διοικητικά - οικονομικά θέματα, περιστασιακά συμπλήρωση αιτημάτων για κρατήσεις εισιτηρίων και δωματίων για μετακινούμενους συναδέλφους, συμπλήρωση πινάκων σχετικά με τον καθαρισμό, την καταγραφή υλικών ζημιών, περιστασιακές παραγγελίες αναλώσιμων και περιστασιακές εγκρίσεις αιτημάτων υφισταμένων της. Ωστόσο, η εκκαλούσα, αν και δίνει έμφαση στα καθήκοντα που εκτελούνταν χωρίς τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, ωστόσο στην αναφορά της και στα καθήκοντα που απαιτούν τον υπολογιστή δεν εξειδικεύει το χρονικό διάστημα που αυτά απαιτούσαν για να διεκπεραιωθούν, εφόσον βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας και λογικής δεν εμπίπτουν στο καθηκοντολόγιο του υπεύθυνου γραμματειακής υποστήριξης μόνο τα ως άνω περιγραφόμενα, αλλά ως επί το πλείστον όλα τα καθήκοντα διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά. Ακόμη και το με αριθμ. 45/51041/09.02.2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού και Εργασιακών Θεμάτων Σταθερής και Κινητής Υποδιεύθυνσης Εργασιακών Θεμάτων έγγραφο της εκκαλούσας, δεν αποδεικνύεται το αντίθετο, εφόσον δεν γίνεται καμία σαφής αναφορά για το ποσο χρόνος απαιτούνταν για τη διενέργεια των εργασιών χωρίς ηλεκτρονικό υπολογιστή, οι οποίες μάλιστα, όπως ανωτέρω εκτέθηκε, είναι επιβοηθητικής φύσης και όχι ο βασικός πυρήνας των καθηκόντων της ενάγουσας. Όσον αφορά δε στον δεύτερο ενάγοντα αυτός απασχολήθηκε ως ταμίας στο Κατάστημα ΟΤΕ Βόλου από την 01.01.2011 έως και 31.12.2013 στις πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών χρησιμοποιώντας τα πληροφοριακά συστήματα "BCCS", "ΤΑΜΕΙΑΚΟ", "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ" και "Ηφαιστος". Λόγω δε υποστελέχωσης του τμήματος στο οποίο εργαζόταν έπρεπε να διεκπεραιώνει όλες τις εργασίες επικοινωνίας όπως η επεξεργασία της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ενώ συνάμα ασχολούνταν με την καταχώριση παραστατικών εισπράξεων και δαπανών του καταστήματος με τη χρήση της εφαρμογής "Ηφαιστος", καταχώριση εντολών εκμετάλλευσης τηλεφωνικών συνδέσεων μέσω του Πληροφοριακού Προγράμματος "Προμηθέας", καταχώριση

αιτημάτων πελατών της COSMOTE χρησιμοποιώντας το πληροφοριακό σύστημα BCCS και ΠΡΟΜΗΘΕΑ, καθώς επίσης απέστειλε καθημερινά όλα τα αρχεία συμβάσεων και δικαιολογητικών αιτημάτων Cosmote μέσω του μοναδικού scanner που υπήρχε στο κατάστημα, που ήταν συνδεδεμένο με τον προσωπικό του υπολογιστή. Ταυτόχρονα έπρεπε να εξυπηρετεί μόνος του τους πελάτες και να μεριμνά για την προώθηση νέων προϊόντων, συνδέσεων και γενικότερα τις υπηρεσίες του Ομίλου ΟΤΕ. Τέλος πραγματοποιούσε καταχώρηση εντολών εκμετάλλευσης τηλεφωνικών συνδέσεων μέσω του πληροφοριακού συστήματος BCCS και έλεγχο εισπράξεων μέσω του ΤΑΜΕΙΑΚΟΥ. Ως εκ της φύσεως των ως άνω εργασιών και δεδομένου ότι όλα τα στοιχεία του ΟΤΕ ήταν και είναι μηχανογραφημένα, δεν ήταν δυνατόν να γίνουν με κανέναν άλλον τρόπο, παρά μόνο ψηφιακά μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, δηλαδή μπροστά σε οθόνη, ενώ ακόμη και η εξυπηρέτηση πελατών γινόταν με την παράλληλη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ακόμα και η εξυπηρέτηση των πελατών γινόταν με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή και δεν ήταν δυνατό να τους εξυπηρετήσει ο ενάγων χωρίς τη χρήση αυτού, καθόσον όλες οι υπηρεσίες και τα προϊόντα της εναγομένης (τεχνικά χαρακτηριστικά, τιμές κ.λπ.) είναι καταχωρημένα σε πληροφοριακά συστήματα στους υπολογιστές του καταστήματος, από όπου και τα αντλούσε για να ενημερώσει τους συνδρομητές. Ωστόσο η συνομιλία με τους πελάτες και η επεξήγηση των χρεώσεων και των υπηρεσιών δεν αποτελούν εναλλαγή δραστηριότητας, γιατί οι υπάλληλοι είναι πάντα μπροστά στους υπολογιστές τους και δεν απομακρύνονται από αυτούς, αλλά αντλούν συνεχώς όλες τις πληροφορίες από αυτούς. Η αρχειοθέτηση δε εγγράφων γινόταν σε κλασέρ που βρισκόταν πάνω στο γραφείο του και αυτοί δεν μετακινούνταν προκειμένου να αρχειοθετήσουν κάποιο έγγραφο, παρά μόνο στο τέλος του ωραρίου και πάντα μετά τη συμπλήρωση του επταώρου, όταν έκλεινε το κατάστημα για τους πελάτες. Επιπλέον, όποτε απαιτείτο να ελέγξει τις εκτυπώσεις του, αντιπαρέβαλε το εκτυπωμένο κείμενο και αυτό του ηλεκτρονικού υπολογιστή, οπότε και στην περίπτωση αυτή ανέτρεχε στον υπολογιστή. Καθ' όλο το ημερήσιο ωράριο εργασίας των εναγόντων αυτοί απασχολούνταν μπροστά από οθόνη οπτικής απεικόνισης, χωρίς να αναπαύονται και να εναλλάσσουν τις προπεριγραφείες δραστηριότητές τους

με άλλες μορφές εργασίας για να ανακτήσουν τις σωματικές και πνευματικές τους δυνάμεις και η εναγομένη δεν τους χορηγούσε, όπως όφειλε, σύμφωνα με την προηγηθείσα νομική σκέψη της παρούσας απόφασης, ανά δίωρο ένα δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα και συνολικά τρία δεκαπεντάλεπτα διαλείμματα κατά το ημερήσιο ωράριο εργασίας τους, που ξεπερνούσε τις έξι ώρες, ενώ εργάζονταν συνολικά 38 ώρες και 33 λεπτά εβδομαδιαίως σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 45/51041/09.02.2018 προσκομιζόμενο εκ μέρους της εναγομένης έγγραφο. Όπως δε συνάγεται από τη φύση των επιμέρους εργασιών, που εκτελούνταν χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, αυτές ήταν απολύτως συμπληρωματικού και υποστηρικτικού χαρακτήρα της κύριας εργασίας τους, που απαιτούσε την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, υπολείπονταν ποσοτικά και διέκοπταν την εργασία με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κατά τρόπο ευκαιριακό και ακανόνιστο, μέσα στο ωράριο, εφόσον παρίστατο προς τούτο ανάγκη, είχαν δε ολιγόλεπτη και ακανόνιστη διάρκεια και δεν απαιτούσαν πάντα την απομάκρυνσή τους από τη θέση εργασίας τους είτε εγγύτατα αυτής, με άμεση επαναφορά στη θέση τους μπροστά από οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή για την περαιτέρω διεκπεραίωση ή την έναρξη άλλης εργασίας. Το εκτελούμενο από τους ενάγοντες, άλλωστε, έργο είναι σύνθετο και περιλαμβάνει σειρά εργασιών, από τις οποίες ορισμένες εκτελούνται χωρίς καθόλου χρήση Η/Υ και ορισμένες και με χρήση Η/Υ", χωρίς, ωστόσο, η εκκαλούσα να αποδεικνύει ότι οι εκτελούμενες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κάλυπταν το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης των εναγόντων, αντιθέτως η ίδια παραδέχεται ότι τελούνταν εργασίες ενώπιον υπολογιστή αποφεύγοντας, ωστόσο, τη λέξη κυρίως ή ιδίως, ώστε να μπορεί να γίνει υπαγωγή των εναγόντων στο πδ 398/1994, καθώς ο νόμος δεν απαιτεί για τη χορήγηση του επιδόματος 24ωρη απασχόληση επί οθόνης αλλά το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Άλλωστε, τούτο δεν μπορεί να αναιρεθεί από το ότι η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι οι ενάγοντες ήταν υπεύθυνοι εργασιών που δεν προϋποθέτουν συνεχή ενασχόληση με υπολογιστή. Και τούτο, διότι στο προεκτεθέν έγγραφο δεν εξειδικεύεται εάν τμήμα της εργασίας που πραγματοποιούνταν από τους ενάγοντες μπροστά στην οθόνη αποτελούσε ή όχι αμελητέο τμήμα της κανονικής τους εργασίας,

δεδομένου ότι σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση του δεκαπεντάλεπτου διαλείμματος ανά δίωρο, δεν είναι η συνεχής απασχόληση του εργαζόμενου μπροστά σε οθόνη απεικόνισης, αλλά η ενασχόλησή του ανά τακτά διαστήματα και για μη αμελητέο μέρος της κανονικής τους εργασίας μπροστά σε αυτή. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η εργασία των εναγόντων μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης δεν διακοπτόταν συχνά και δεν εναλλασσόταν για λίγα λεπτά ή για αρκετό χρόνο με άλλες εργασίες χωρίς ηλεκτρονικό υπολογιστή, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι η ορθή εφαρμογή του π.δ.398/1994 επιβάλλει τα επίδικα διαλείμματα να είναι ορισμένου χρόνου, να λαμβάνονται σε προκαθορισμένα χρονικά σημεία, ύστερα από δίωρη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και δεν υφίσταται διακριτική ευχέρεια κάθε υπαλλήλου να κάνει ή όχι χρήση διαλειμμάτων ακαθόριστης διάρκειας και σε ακαθόριστο χρόνο. Βάσει των ανωτέρω αποδείχτηκε ότι οι ενάγοντες απασχολούνταν τακτικά και για μη αμελητέο τμήμα του κανονικού ωραρίου μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης χωρίς η δραστηριότητα αυτή να εναλλάσσεται με άλλες δραστηριότητες και χωρίς να αναπαύονται, αφού η εκκαλούσα τις χορηγούσε μόνο ένα από τα τρία 15 λεπτα διαλείμματα, που όφειλε να τους χορηγεί ανά δίωρο κατά τα ανωτέρω σχετικώς εκτεθέντα, κατά το ημερήσιο ωράριο εργασίας τους, που υπερέβαινε τις έξι ώρες και για χρονικό διάστημα η πρώτη από 01.01.2012 μέχρι τις 31.12.2013 και ο δεύτερος από 01.01.2011 έως 31.12.2013. Οι δε ολιγόλεπτες ενασχολήσεις με άλλες δευτερεύουσες εργασίες δεν συνιστούν τέτοια διαλείμματα κατά τα ήδη εκτεθέντα. Τα όσα δε αντίθετα ισχυρίζεται η εκκαλούσα με τον δεύτερο λόγο έφεσής της και δη ότι οι ενάγοντες απασχολούνταν σε υπηρεσία, χωρίς η δραστηριότητα μπροστά στην οθόνη να είναι συνεχής και χωρίς να καλύπτει πλήρες ωράριο, εναλλασσόμενη με άλλες δραστηριότητες που δεν απαιτούν τέτοια χρήση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ανωτέρω Προεδρικού Διατάγματος, αλλά και ότι εκτελώντας και άλλες εργασίες χωρίς την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή, απολάμβαναν την απαιτούμενη διακοπή της εργασίας τους μπροστά από την οθόνη οπτικής απεικόνισης τυγχάνουν αβάσιμα. Περαιτέρω η μη χορήγηση από την εκκαλούσα των δυο 15λεπτων διαλειμμάτων κατά τα έτη 2012 και 2013 η πρώτη και 2011, 2012, 2013 ο δεύτερος και είχε ως

συνέπεια οι εφεσίβλητοι – ενάγοντες να δουλεύουν, ενώ θα έπρεπε να αναπαύονται, παρέχοντας, επομένως, εργασία επιπλέον της από το νόμο προβλεπόμενης και δη επί 30 λεπτά ημερησίως επί 22 ημέρες το μήνα και επί 11 μήνες (ο δωδέκατος καλύπτεται από την κανονική άδεια), πέραν του θεσπισμένου από τον Κανονισμό Προσωπικού ΟΤΕ ωραρίου, με αποτέλεσμα να δικαιούνται για τις ανωτέρω ώρες εργασίας υπερωριακή αμοιβή, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού ΟΤΕ και τον νόμο 435/1976, που υπερβαίνουν τον θεσπισμένο από τον Κανονισμό αυτό, ωράριο εργασίας των εναγουσών. Συνεπώς έκαστος των εναγόντων συμπλήρωσε 181 ώρες πρόσθετη εργασία για έκαστο από τα έτη 2012, 2013, ενώ ο δεύτερος των εναγόντων συμπλήρωσε τον ίδιο αριθμό ωρών και για το έτος 2011, αφού ο δωδέκατος μήνας καλύπτετο από την κανονική τους άδεια, για την οποία το ωρομίσθιο υπολογίζεται με βάση το απλό ημερομίσθιο χωρίς προσαυξήσεις σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στη μείζονα νομική σκέψη και σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις δικαιούται και την αντίστοιχη αμοιβή, ήτοι το απλό ημερομίσθιο χωρίς προσαυξήσεις. Κατόπιν των ανωτέρω με βάση το μέσο μηνιαίο μισθό τους και λαμβάνοντας υπόψη τις 38,33 ώρες της εβδομαδιαίας εργασίας που ισχύει στον ΟΤΕ η πρώτη ενάγουσα για το 2012 δικαιούται $(3133,80 : 25 \times 6 : 38,3 = 19,6 \times 181 =)$ 3547,6, για το έτος 2013, το ποσό των ευρώ $(3168 : 25 \times 6 : 38,3 = 19,8 \times 121 =)$ 3583,8 για πρόσθετη εργασία που παρείχε, ως προελέχθη. Συνολικά η πρώτη ενάγουσα δικαιούται το ποσό των 7.131,4 ευρώ νομιμοτόκως από το τέλος κάθε μήνα που κάθε επιμέρους κονδύλιο κατέστη απαιτητό και ληξιπρόθεσμο, διότι οι επίδικες διαφορές αποδοχών έπρεπε να καταβάλλονται στο τέλος κάθε μήνα (δήλη ημέρα), πρέπει όμως να της καταβληθεί το ως άνω ποσό σύμφωνα με το αίτημά της, νομιμοτόκα από το τέλος του έτους εντός του οποίου το ως άνω κονδύλιο κατέστη ληξιπρόθεσμο κα απαιτητό μέχρις εξοφλήσεως. Ο δεύτερος δε ενάγων δικαιούται για το έτος 2011 $(2.293,20 : 25 \times 6 : 38,3 = 14,36 \times 181 =$ 2599,16), για το έτος 2012 το ποσό $(3220,2 : 25 \times 6 : 38,3 = 20,17 \times 181 =$ 3650,77) και για το έτος 2013 το ποσό των ευρώ $(3254,40 : 25 \times 6 : 38,3 = 20,4 \times 181 =$ 3692,4) για πρόσθετη εργασία που παρείχε, ως προελέχθη. Συνολικά δε δικαιούται 9.942,33 ευρώ. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκανε δεκτή την αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη κατά την κύρια βάση της,

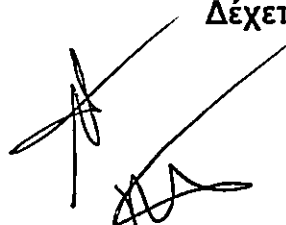
επιδικάζοντας στους ενάγοντες τα ως άνω ποσά, απορριπτομένου και του τρίτου λόγου έφεσης ορθά ερμήνευσε τον νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και τα όσα περί του αντιθέτου διατείνεται η εκκαλούσα με τους λόγους έφεσης της και είναι απορριπτέα στο σύνολό τους ως αβάσιμα. Επιπλέον, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στη νομική σκέψη της παρούσας απόφασης απορριπτέος τυγχάνει ως αβάσιμος κατ' ουσίαν ο λόγος έφεσης, με τον οποίο η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι στην περίπτωση των λειτουργικών ολιγόλεπτων διαλειμμάτων ανά δίωρο που, εναλλακτικά με την αλλαγή δραστηριότητας, προβλέπει το π.δ.398/1994 ως προδιαγραφή ασφάλειας, η διακοπή της εργασίας σε οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή με δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα είναι χρόνος που περιλαμβάνεται στη διάρκεια του προβλεπόμενου ημερησίου ωραρίου εργασίας, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του ΚΩΕΠ-ΟΤΕ που έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου, υπερωριακή εργασία, για την οποία χορηγείται προσαυξημένο ωρομίσθιο ως αποζημίωση, είναι παροχή εργασίας πέραν του προβλεπόμενου ημερησίου ωραρίου εργασίας και ότι επομένως η εργασία παραπάνω από το νόμιμο επί τρία δεκαπεντάλεπτα την ημέρα είναι χρόνος που κατά τα άρθρα 648 και 659 του Α.Κ. αποτελεί πρόσθετη εργασία, για την οποία καταβάλλεται πρόσθετη (συμπληρωματική) αμοιβή.

Συνεπώς, απορριπτομένων όλων των λόγων έφεσης είτε ως μη νόμιμων είτε ως αβάσιμων κατ' ουσίαν, πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα των εναγόντων, για τον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας, κατόπιν υποβολής νόμιμου αιτήματός τους, θα επιβληθούν σε βάρος της εκκαλούσας λόγω της ήττας της τελευταίας (άρθρα 106, 176, 183 και 191 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.), όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσας απόφασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δικάζει αντιμωλία των διαδίκων.

Δέχεται τυπικά και απορρίπτει κατ' ουσίαν την έφεση.

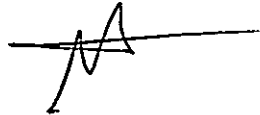

1737
ο φύλλο της υπ' αριθ. /2022 απόφασης του
Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

Επιβάλλει σε βάρος της εκκαλούσας τα δικαστικά έξοδα των
εναγουσών, για τον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας, τα οποία ορίζει στο ποσό
των τριακοσίων τριάντα (330) ευρώ.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια
συνεδρίαση στο ακροατήριό του στην Αθήνα στις 17-2-2022.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

